

Baba vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nežalostno plaša se za objavo in v rokopisi se ne vračajo.

Prodajalci in odgovorni uredniki: Stojan Godina. Lastnik koncesije lista „Edinosti“ — Tisk tiskarne „Edinosti“, vplavne zeduge in dnevnih poročil v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnine znaša: Za celo leto K 31.20
za pol leta „ 15.60
za tri mesece „ 7.80
za nedeljsko izdajo za celo leto „ 6.20
za pol leta „ 3.10

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 8 vinarjev, zvezne številke po 10 vinarjev.

Oglašni se računajo na milimetre v širokosti ene kolone.
Cena: Oglašni trgovci in obrtniki manj po 10 v.
Obrtnice, zahvale, poslanice, oglašni denarji za
vodo
Oglašni v točkah lista do pet vrt manj po 10 v.
vsega nedeljske vrste „ 2.40

Manj oglašni po 4 vinarje beseda, najmanj pa 60 vinarjev.

Oglašje sprejema inšpekcijski oddelček „Edinosti“, naročajo in reklamirajo se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno in upravi „Edinosti“ — Plaža in toži se v Trstu.

Uprava in inšpekcijski oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštovna uradna številka št. 841.682.

Zvezna armadna poročila.

AVSTRILJSKO.
DUNAJ, 1. (Kor.) Uradno se razglasi: 1. decembra 1917.
Italijansko bojišče. — Na Mt. Pertico so bili italijanski sunki odbiti.
Vzhodno bojišče. — Neizpremenjeno.
Albanija. — Zapadno Korice so albanške čete s takojšnjimi protisunkmi izločile francoski napad.
Načelnik generalnega štaba.
NEMSKO.

BEROLIN, 1. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 1. dec. 1917.
Zapadno bojišče. — Armada kraljeviča Ruperta: V Flandriji je ostalo topovsko delovanje v zmerah mejah. Jugovzhodno Arrasa traja povečani ogenj dalje. Bitka pri Cambrai-u se je večeraj ponovno vnela z veliko srditostjo. Naši protinapadi v svrhu izboljšanja naših položajev so imeli popoln uspeh. Najmočnejši ogenj artiljerije in minov je prokrčil naših pehoti pot v sovražne črte med Menyresom in Bourlonom. Iz Fontaine in la Felle smo vrzli sovražnika proti vsem Graingourt, Anneux in Cantail. Na obeh straneh Banteuxa so naše čete od Schelde nazaj na naskokom vzele višine na zapadnem bregu reke, predre prve sovražne črte ter zavzele vasi Gonnelleu in Vilters Guislain. Žilavo se braneči sovražnik je imel težke izgube. 4000 Angležev je bilo ujetih in uplenjenih več baterij. Protinapadi, ki jih je izvršil sovražnik zvečer proti Gonnelleu, zastavljivi tudi oklopne automobile in konjenico, so se izgubonosno razbili. Oster topovski boj je trajal na bojišču celo noč. — Armada nemškega cesarjeviča: Na zapadnem bregu Moze je bilo bojno delovanje artiljerij ob časa do časa močnejše. — Rittmeister baron Richt- hoien je izvajal svojo 63. poročnik Klein svojo 22. zmagov v zraku.
Na vzhodni in macedonski fronti nobenih večjih bojnih dejanj.
Italijanska fronta. — Napadi Italijanov na Mt. Pertico so se izjavili.
BEROLIN, 1. (Kor.) Veliki glavni stan, 1. decembra 1917, zvečer.
Na bojišču pri Cambrai so se izjavili močni angleški protinapadi proti postojankam, ki smo jih zavzeli večeraj. — Na ostalih frontah nič novega.
Na drugih frontah nič važnega.
Prvi generalni kvartirništer
H. Ludendorff.

BOLGARSKO.
SOFIJA, 1. (Kor.) Generalni štab poroča: Macedonska fronta: Živahni topovski ogenj v odseku med Ohridskim in Prespanskim jezerom, v okoliših Bitolja in mestoma v loku, reke Črne. Vzhodno Prespanskega jezera, v okoliših Moglene in zapadno Dojranskega jezera je bilo odbiti več sovražnih izvidniških skupin. V dolini Strume je bilo odbiti več sovražnih skupin, ki so severno Koprive skupine motili naše izvidnike. Pri tem so imele sovražne skupine znatne izgube.
Dobruška fronta: Nobenega posebnega dogodka.

TURSKO.
CARIGRAD, 30. (Kor.) Generalni štab poroča: Sinjska fronta: Boji so se nadaljevali: Južno Avde in Abulede, ob obeh do El Tire, so našle naše čete zopet na sredi odpora. Odbile so vse sovražne napade. Dalje jugovzhodno pri Naalium so Angleži s pehotno in konjeniško divizijo ponovno napadli naše tankaj se nahajajoče čete in so bili vedno odbiti z najtežimi izgubami. V teh središnih bojih smo ušli enega oficirja in 20 mož. Naše čete so na desnem krilu krepko nadaljevale svoje napade. Zavzele so že predvečeršnjem Bet — el Foko in predre večeraj v smeri Bet ur el Tate. Napadateljnost udeležencev čel zahteva največje priznanje. Ušli smo enega oficirja in 30 mož in uplenili 4 strojevine. Pri naših četah zapadno in južno Jeruzalema vlada le neznatno bojno delovanje. Eden naših letalcev je sestrelil en sovražni privezni balon. Sovražne privlačne in municijske zalozne so bile uspešno obmetane z bombami.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.
Italijansko poročilo.
30. novembra. — Topovski boj, ki narašča na vsej fronti, je bil posebno živahen v ozemlju Melette, na asijski planoti in v nižini srednje in dolnje Piave. V obalnem pasu je angleški monitor obstreljeval od sovražnika pri Passarelli napravljeni most na ladiah in ga razrušil. Nad Asiagom je bilo sestreljeno eno sovražno letalo. Tekom preteklih noči so bila sovražna četna taborišča med Felre in Fonza som uspešno obstreljevana od naših letal.

DOGODKI NA MORJU.
BEROLIN, 1. (Kor.) Wolffov urad poroča: V vodovju Krog Anglije je bilo potopljenih zopet 13.000 ton.
ZADNJI TEDEN MORAMO POKAZATI, DA NAM JE 7. VOJNO POSOJILLO NAD VSE.

Državljanska vojna v Rusiji.

NOTA ENTENTNIH VOJAŠKIH ZASTOPNIKOV GENERALU DUHONINU.
Duhonin stavi armadi vprašanje zaupnice.
LONDON, 30. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Petrogradski korespondent lista „Times“ javlja: Vojaški zastopniki Velike Britanije, Romunije, Italije, Japonske, Francije in Srbije so poslali pretekli petek ob 4 popoldne sledečo noto generalu Duhoninu, ki jo je objavilo moskovsko časopisje:
„Podpisani voditelji pri ruskem generalnem štabu akreditiranih vojaških odposlanstev alirancev protestirajo v smislu instrukcij od pooblaščenih zastopnikov v Petrogradu kar najodločnejše proti vsem kršitvam določb pogodbe z dne 6. septembra 1914, v kateri so zavezniki, vstevši Rusijo, slovesno zaprilegli, da ne bodo posamezno sklepali premirij ali prenehali vojaške operacije. Podpisani voditelji vojaških odposlanstev alirancev smatrajo za svojo dolžnost, da opozore generalni štab na to, da bo imela vsaka kršitev pogodb od strani Rusije najresnejše posledice.“
LONDON, 30. (Kor.) Reuterjev urad javlja: Petrogradski korespondent lista „Times“ javlja: General Duhonin je izdal na vse čete dnevno povelje, v katerem jim pojasnjuje vzroke, zakaj noče pričeti pogajanj s sovražnikom. Po njegovem mnenju je dolžnost vlad osrednjih vlasti, ne pa generalissima, da prično predpogajanja. Zato pozivlja čete, naj se izjavijo, ali odobravajo njegov nastop. Za slučaj, da ne, je pripravljen prostovoljno izročiti poveljstvo Krikenku.

Kaledin noče proti Petrogradu. Povelje za aretacijo zastopnikov buržoazije v glavnem stanu.

STOCKHOLM, 30. (Kor.) „Volja Naroda“ poroča, da se nahaja Kaledin v Novem Cerkasku in da noče prodirati proti Petrogradu. — „Novaja Zizna“ javlja: Lenin in Trocki sta pozvala vse armadne organizacije in vojske, da naj aretirajo v glavnem stanu zbrane rovarje, buržoazije, Verhovskega, Aksejčeva, Černova, Miljukova, Čeretelja, Vinaverja in Ivanova, ki hočejo sestaviti novo vlado.

Volitve v ustavodajno skupščino.
ROTTERDAM, 1. (Kor.) „Daily Telegraph“ poroča iz Petrograda, da je bilo glasom končnega rezultata volitev za ustavodajno skupščino v Petrogradu odanih za boljševike nad 400.000 glasov, dočim so dobili kadeti okoli 250.000 in socialni revolucionarji 150.000 glasov. Glasovi, oddani za ostalih 16 strank, so skoro brezpomembni. Izmed 12 sedežev jih je šest boljševikih, 4 kadetski in 2 socialno-revolucionarski.

Odgovor avstro-ogrsko vlade na rusko noto.

DUNAJ, 1. (Kor.) Odgovor avstro-ogrsko vlade na rusko okrožno brzojavko z dne 28. novembra je bil še istega dne radiotelegrafskim putem odposlan v Car-skoje Selo. Imenovana ruska brezlična postaja je potrdila sprejem depeshe dne 30. novembra ponoči.

Sestanek severnih kraljev.

KRISTIANIA, 1. (Kor.) Tekom sestanka kraljev v Kristianiji dne 28., 29. in 30. novembra so se vršile med tremi kralji in med norveškim državnim ministrom, danskim ministrskim predsednikom, švedskim državnim ministrom in ministri za vnanje stvari vseh treh držav posebne konference. Tekom sej je bil sklenjen sporazum v sledečih točkah: Vsele solidarnostne čustva treh dežel izjavljajo vlade sporazumno, da hočejo, dokler bo trajala vojna, vzdržati prijateljsko in zaupno razmerje med državami in obenem tudi strogo nevtralnost.

KONFERENCA ENTENTE V PARIZU.

PARIZ, 30. (Kor.) Agence Havas javlja: General Cadorna je danes jutraj prišel spet karmaj. Na Quai d'Orsay je bila danes dopoljena odprta konferenca alirancev. Po kratkem nagovoru je ministrski predsednik Clemenceau pozdravil delegate in naglašal važnost sklepov, ki jih je izvršiti. Nato so pričeli delegati razdelitev dela med odseke.

Vnanje-politična debata v glavnem odseku rajstaga.

BEROLIN, 30. (Kor.) Glavni odsek rajstaga se je pečal z vnanjo politiko. Državni tajnik za vnanje stvari, dr. Kuhlmann, je naglašal, da je Rusija, ki je zagnala vojno bakljo v svet, odstranila sedaj vse krivice in se nahaja trenutno v težki borbi, da si pridobi s premirjem in mirom čas za ureditev notranjih razmer. Opozorjal je dalje na večerajšnje besede državnega kancelarja in rekel, ni se tudi v tem vprašanju ne bomo izogibali načel krepke in zmerne državniške umetnosti. Načela, ki so jih razglasili sedanji mogotci v Petrogradu, so primerna podlaga za ureditev stvari na vzhodu. Glede Italije je dr. Kuhlmann naglašal, da je prišla v okrilju trozveze do velike moči in ugleda,

venčar pa ji kljub izdajstvu v tem času popolnega poloma marsikdo ne more odreči vsega sočutja. Državni tajnik je končal z besedami: Ker je sedaj jasno, da z zapada ne bo odgovora na papeževo noto in da ste Anglija in Francija odločili le za nasilje, zato naj bo tudi nemški narod pripravljen, da pobije silo s silo, dokler ne napoči jutranja zarja boljšega izpoznanja tudi v zapadnih državah, hlepečih po denarju in moči, kar se je zgodilo že na vzhodu. Na vprašanje, ali bi bila pri morebitnih pogajanjih z Rusijo navzoča tudi Romunija, je državni tajnik izjavil, da so vse vesti o kakih romunskih pomočih za pogajanja dosedaj nepotrjene. Ako bi se Romunija odločila za pomoč, bi bila potrebna ločena pogajanja.

BEROLIN, 1. (Kor.) Rajsttag je z vsemi protiglasovom neodvisnih socialistov sprejel v tretjem čitanju 15 milijardno vojno kreditno predlogo.

Poslanska zbornica.

DUNAJ, 30. (Kor.) Poslanska zbornica je rešila predloge glede pomoči obrtnikom. Predlogi se tičejo oprostitve in dobavljanja surovin. Posl. Spadaro je opisoval žalostni položaj beguncev in prosil vlado, naj pusti begunce iz Pule, Rovinja in Tinjina kar najhitreje domov. Govornik je zahteval za isto ureditev aprovizacije. Posl. Fon je zahteval pospešenje povratka gorških beguncev. Posl. dr. Rybář se je pritoževal nad načinom izvajanja repatriacij in protestiral proti temu, da se oblasti ne zmenijo za odločbe upravnega sodišča, ki so ugodne za begunce. Zbornica je sprejela nato v drugem in tretjem čitanju zakon o zavarovalniškem redu kakor tudi zakonski načrt glede odškodovanja neopravičeno obsojenih. Prihodnja seja v ponedeljek.

Delegacije.
DUNAJ, 30. (Kor.) Otvoritevna seja avstrijske delegacije se bo vršila dne 3. decembra popoldne.

Predposvetovanje ogrskih delegatov.
BUDIMPEŠTA, 1. (Kor.) Člani ogrske delegacije so imeli danes predposvetovanje, na katerem so se vršile razne volitve. Za predsednika je bil izvoljen grof Klueen-Hedervary. V torek popoldne, srede vladar člane ogrske delegacije. Popoldne bo imel grof Czernin svoj ekspeze.

Z Dunaja.

(Od našega posebnega poročevalca.)
28. novembra.

Proti internacijam in konfinacijam.

Ustavni odsek posl. zbornice je imel sinoči sejo, v kateri je posl. Pittoni poročal o resolucijah posl. Grandija, ki zahtevajo: naj vlada predloži spise o vseh še obstoječih internacijah in konfinacijah — dalje: naj poskrbi za to, naj se ne delajo zapreke zavrnitvi internovanih in konfinovanih oseb v domačijo in naj take stvari takoj reši; tretja resolucija zahteva, naj vlada na politične denunciacije ne ukrepa ničesar, dokler (!) ni kazenskega ne disciplinarnega postopanja. Vsele Pittonijevega poziva je dvorni svetnik Hans Swoboda konstatoval, da je sedaj še 101 oseba konfinovana in 23 internovanih. — Internovani so izključno le še nevarni zločinci. Med konfinovanimi so taki, ki so bili obsojeni, — taki, ki so na opravičene sumu špijonaže, in taki, ki imajo rodbinske člane v sovražnem inozemstvu. Te slučaje opravičuje vlada z razlogi na državno varnost. Kar se pa tiče povrnitve v domovino, je vlada vezana na armadna poveljstva, ki ne trpe sumljivih ljudi v ožjem vojnem ozemlju.

Dr. Rybář je obžaloval, da vkljub obnovitvi parlamentarnih razmer ni bilo še možno popolnoma odpraviti nezakonitih in protistavniških internacij in konfinacij. Najhitreje v tem vprašanju je, da za take omejitve osebnosti ne samo da ni nikake zakonite podlage, ampak, da so v zakonu izrecno prepovedane in označene kot zločin; kljub temu pa jih vlada vseeno še uporablja. Ako jih vlada potrebuje, naj predloži zakon, kakor obstoji v Nemčiji za takozvano „Schutzhaft“. S tem bi bila dana državljanom možnost zakonitega postopanja in pravnih lekov. — Ako je kdorkoli obdolžen tudi najhujšega zločina, mora biti v zakonitem roku zaslišan, ima pravico ugovora proti obtožnici, pravico do branilca na razpravi, pravico pritožbe proti razsodbi. Internovanci pa so bili odvedeni, kakor najhujši zločinci, držani mesece in mesece v zaporu, ne da bi bili zaslišani, — potem internovani, ne da bi izvedeli za razlog in ne da bi imeli pravico pritožbe. In dolgo časa ni bilo možno izvedeti niti za oblast, ki je vse take reči odredila in vodila. Šele po mesecih se je izvedelo za nekak „vojn nadzorovalni urad“, ki je pa tudi bil popolnoma nezakonit. Kar je nezakonito treba odpraviti; tudi najresnejši oportunisti razlogi ne opravičujejo očitne samovolje. Nato je predlagal, naj se vlada pozove, da takoj odpravi vse internacije in konfinacije. Istotako nezakonite so prepovedi po-

vrnitve v domovino. Iz domovinske občine sploh ni možno avstrijskega državljanu odpraviti. Tu nimajo vojna poveljstva nikake pravice oporekanja. Tudi one so podvržene zakonu, ki ne pozna take omejitve. Izjavil je se pa odločno proti tretji resoluciji, ker bi se z njo vendar le priznalo, da ima vlada pravico, da v takih slučajih kaj ukrepa administrativnim putem, čeprav je bilo ustavljeno kazensko ali disciplinarno postopanje. Z mnogimi slučajji je dokazoval najraznovrstnejše čine samovoljnosti vladnih organov. Tu je obširno razložil slučaj bivšega župana Ivana Hribarja.

Dr. Grandi je utemeljeval svojo resolucijo in se skliceval na različne slučaje na južnem Tirolskem. Glede pravnih izvajanj pa se je pridružil dru. Rybářu ter izjavil, da so ta izvajanja izborna in ne potrebujejo nikakih daljših pojasnil.

Ker ni bilo navzočega zastopnika domobranskega ministrstva in je več članov izrazilo željo, naj bi bil pri takih težkih obtožbah prisoten tudi ministrski predsednik, je predsednik seje tudi odgodil razpravo in odredil, da se povabita v prihodnjo sejo oboja ministra.

Nagodba z Ogrsko.
Ustavni odsek je imel danes popoldne drugo sejo pod predsedstvom dr. Laginje; prisotni ministri vit. dr. Seidler, baron dr. Wimmer, baron dr. Wieser, baron dr. Banhaus.

Posl. dr. Oberleithner je izrazil težke pomisleke proti podalšanju dosedanje nagodbe z Ogrsko. Ali vsled težkih sedanjih časov noče delati težav in bo glasoval za podaljšanje.

Posl. dr. Evgen Levicky je izjavil svoje pomisleke proti nagodbi. Govoril je o postopanju Madjarov proti drugim narodnostim, posebno proti Ukrajincem, kar do naša škodo vsej monarhiji. Stavil je resolucijo za izboljšanje teh odnosov.

Posl. Čech je predlagal resolucijo, ki pozivlja vlado, naj pri definitivni nagodbi z Ogrsko skrbí za to, da bomo imeli v Budimpešti organ, ki bo varoval na Ogrski pa imej enak organ na Dunaju.

Posl. dr. Laginja je izjavil, da je dualistiški sistem nevdržljiv, od kakoršnekolikoli strani naj ga Jugoslovani opazujemo; enostavno zato, ker taka konstrukcija prinaša sama po sebi delitev vseh več javnega življenja. Navajal je celo vrsto zgledov iz kulturnega, političnega, trgovskega in obrtnega življenja v avstrijskih južnih pokrajinah po eni, in v onih, ki spadajo k Ogrski, po drugi strani. Podaljšanje dualistiškega sistema, čeprav le v gospodarskem oziru, je nesprejemljivo za Jugoslovane. Enako je tudi za ne še povsem dobro znane pogodbe od meseca februarja t. l. (na katerih sloni vladna predloga) — Naj se glasé že kakorkoli, vsekakor so preneglene, kajti nič ne vemo, kako se razvijajo razmere v inozemstvu in pri pogajanjih za bodoči mir. Naša monarhija pač ne bo mogla v sedanji obliki iti na mirovna pogajanja. Podaljšanje dosedanje nagodbe ni umestno, kajti razmere v obeh polovinah monarhije so se neizmerno izpremenile. — Vsele volje so nastale vse druge dimenzije, vse drugačne razmere, nego so bile ob sklepanju trgovske in carinske pogodbe l. 1907. Vladi bi se bili morali zjediniti na formulo da so vsi žitni pri-deški, vsakovrstna živila, živila na Ogrskem, — potem vse rudnine, železni izdelki, petrolji in premog v Avstriji — enako kakor vodstvo vojne — popolnoma edinstveno dobro, ki je treba skupno gospodariti z njim med vojno in še dolgo po dokončani vojni. Vse drugo je le slepilen lesk nekeke ureditve vzajemnih odnosov. — Govornik in njegovi tovariši so proti podalšanju sedanjega položaja, ki pomenja le počasno izumiranje jugoslovanskega naroda; zato bodo glasovali proti podalšanju nagodbe.

Posl. vit. pl. Abrahamowicz je menil, da prisostvuje že tretjemu nagodbenemu pogajanju, in je izjavil, da je še obstoječa nagodba najpravičnejša in najcenejša. — Nasproti dr. Laginji je izjavil, da je pač lahko v sedanjih časih ostro kritikovati, toda s samo negacijo ne dosežemo ničesar. Dualistiška oblika je zgodovinsko dejstvo ne le za sedanost, marveč tudi za bodočnost. (Taki so Poljaki! Kakor jim kaže! Ali ni bila tudi kongresna Poljska v ruski oblasti že „zgodovinsko dejstvo“ — in vendar se ima zdaj vse korenito izpremeniti!)

Posl. dr. Renner: S to predlogo hočejo pogodbo Stürgkh-Tisza vtihotapiti v besedilo zakona. Pred letom, ko so prišle v javnost nekatere podrobnosti o dogovoru glede na žito promet, carino na živino, in o kvoti, so se temu z ogorčenjem upeli vsi resni gospodarski krogi avstrijski. Znano je dalje, da korber tega pakta ni hotel prevzeti ter je moral čez nekaj dni — iti. Zdaj naj pa mi odobrimo, da vlada na podlagi teh dogovorov pričnete pogajanja z zavezniki in neutralsci o bodočih trgovskih pogodbah. Tega ne moremo storiti, marveč moramo, obratno, zahtevati, da vlada poskusi najprej nova pogajanja. Stürgkh-Tiszovi dogovori so še vedno pod glediščem vi-

sokega carskega varstva, ustanovljene-ga pod knezom Billovom. — Mi pa bomo morali po vojni razmišljati o uvoznih premijah, da dobimo surovini in živil. Predloga za pogajanja je torej zgrešena in parlament bi moral poučiti vlado drugače in bolje. — Dalje moramo poskrbeti, da bo že v kalu zadnjih vsak poizkus za uveljavljanje nagodbe s § 14. Zato je govornik predlagal dodatek na veljavnost do časa, ako nove dogovore odobrita oboja ljudska zastopa (avstrijski in ogrski) in stopijo v veljavo.

Ko je govoril se posl. Kraft, je bila generalna razprava zaključena. Glasovanje o prehodu na podrobno razpravo se bo vršilo v prihodnji seji jutri (četrtak) ob 3 popoldne.

Za železničarje.
Posl. Korošec in tov. so podali vprašanje o neki tajni odredbi južne železnice na podrejena mesta, naj ne dovoljujejo dopustov za odmor — politični sumljivci železničarjem. Ti so sicer že dosegli delno omejitve te odredbe, a s tem so razširili možnost šikanam. Tako ravnanje je proti pogodbi, je žaljivo, krivično in nesmiselno. Zahtevajo odpravo takih razmer.

Za sokolska društva.
Posl. dr. Korošec, dr. Ravnhart, dr. Rybář in tov. so interpellirali celokupno vlado radi ustavitve delovanja sokolskih društev na Kranjskem, Stajerskem in Koroškem. V Ljubljani niso navedli nikakega razloga, ker ga ni. Druga društva, zlasti nemška, so pa smela nadaljevati svoje delovanje brez zadržka. Tudi sokolska društva na Primorskem, v Dalmaciji in na Hrvaškem obstojajo še naprej. — Navedena prepoved more temeljiti edino le na denunciacijah ter neopravičljivi mržnji podrejenih organov. Potek vojne je pokazal, da je bila prepoved neutemeljena in krivična. Sokolska društva so rada dala vojaški upravi na razpolago svoje prostore za bolnišnice; članstvo je utrpelo ogromne žrtve na bojiščih: vsi so se domoljubno, pošteno in hrabro vedli. Zato vprašajo:

1. Ali je celokupno ministrstvo pripravljeno navesti razloge za ustavitve delovanja teledavnih društev Sokol na Kranjskem, Stajerskem in Koroškem ob izbruh vojne?
2. Ali je pripravljeno odrediti, da se prepoved nemudoma razveljavi?
3. Ali je pripravljeno povrniti prizade-tim društvom provzročeno gmotno škodo vsled nenadne ustavitve.
4. Ali je pripravljeno pozvati na odgovor vse činitele, ki so povzročili stvarno neutemeljene odredbe, ki so opravičeno razburile vso slovensko javnost ter žalile slovenski narod?

Današnja seja zbornice.
Dunaj, 29. nov.

Prišla ob 10, končala ob 2/4, kajti ob 3 pop. bo zborovalo veliko odsekov. Zbornica deluje s parniško silo. Navzočih je izredno veliko poslancev.

Ministrski predsednik je predložil načrt zakona, s katerim se zaradi ustanovitve novega ministrstva za ljudsko zdravje izpremenja delokrog raznih ministrstev. (To bo imelo menda 17 oddelkov, vzetih deloma iz drugih ministrstev, deloma na novo ustvarjenih.)

Včeraj je postavil predsednik vmes na dnevni red načrt zakona o davku na vojne dobičke, ki ga je gosposka zbornica izpremenila. — Poročevalec dr. Steinwender je vmes zbijaš šale z gosposko zbornico in z vsemi varuhi velekapitala (n. pr. posl. Hummer); posebno pa je odločno nastopil za enako obdačenje zasebnikov in družb. Pri glasovanju je bil načrt zakona, z neznatno izjemo, sprejet popolnoma po že sprejetem besedilu. — Zakon je bil potrjen tudi v tretjem čitanju. — Sprejeta je bila še resolucija, ki pozivlja vlado, naj čim prej predloži državnemu zboru glavne poteze obširnega finančnega načrta.

Nato je poročal posl. dr. Omer o justičnih zakonih, ki jih gosposka zbornica ni odobrila in so zdaj že — v tretjem na dnevnem redu v poslanski zbornici. Naglašal je, da zakon o vojnem sodbu za civilne osebe izgublja na aktualnosti, kajti kmalu bodo redno delovala vsa civilna sodišča. — Tudi spor med obema zbornicama o razsodbah, ki do 7. julija še niso bile pravomočne, izgublja veljavo, kajti vsi taki slučaji prehajajo v razpravo pri civilnih sodiščih, — in sicer po zaslugi najvišjega vojnega sodnega dvora, ki je tako odločil proti odredbam državnih pravdnih in posebe še vrhovnega sodišča. — Odločno je nastopil za prvotno besedilo zakona o poročilu. — Predlagal je, naj zbornica sprejme odsekovne predloge. Po daljši razpravi so bili ti predlogi tudi sprejeti.

Kaj naredi gosposka zbornica? Ali ostane trdovratna? Potem bo morala poseči vmes mešana komisija iz obeh zbornic. — Redko se dogaja tako rezek ustaven spor med obema zbornicama.

Nemštvo in zahteve južnih Slovanov.

III.
Ko govorimo o dejstvu, da Nemštvo ne pozna nas, Jugoslovancev, nam niso na-

mislih samo Nemci v rajhu, ampak tudi naši avstrijski Nemci. Tudi ti se odklikujejo s temeljitim — nepoznavanjem naših razmer, naše duše, naših želja in potreb in našega napredka v politične dozorelosti. Ne poznajo našega juna in naroda, ki živi na njem. To je: poznajo ga krivo — je na podlagi informacij od strani činitelev — zasebnega in službenega položaja — ki so jim vedno poročali, ne resnice, marveč tako, kakor je ravno Nemstvo želelo. Zato so Nemci popolnoma desorientirani in gledajo naš narod še vedno takega, kakor je bil pred letom 1898. Ne razumejo, da je s tem letom tudi za naš jugoslovanski narod prišla narodna pomlad, da so velike ideje francoske revolucije izvršile tudi v naš narod svoj zmagoslavni pohod, da je tudi v našem narodu narodnostni princip, načelo narodne enotnosti in svobode, postal v izhodišču vsemu političnemu stremljenju. Mislijo še vedno, da imajo v tem narodu mrtvo, apatično maso brez narodne zavesti; testo, ki je morejo oblikovati, kakor se ravno njim poljubila. Zato menijo, da morejo še vedno napram našemu narodu uporabljati stare metode preziranja, omalovaževanja: z ovsom v eni roki za našince, ki so nezavedni ali nepošteni dovolj, da pokorno služijo nasprotnikom na korist in narodu na škodo; in z bičem v roki za ves ostali narod. Doslej so jim lepo vsevale te metode. Doslej — to je trdna vera — ne bodo več.

Oni pa menijo le še, da bodo vsevali. Eklatanten dokaz za to so ravno najnovejši dogodki na jugu monarhije — njihova kampanja proti stremljenju našega naroda s pomočjo ljudi, ki so: ali brez iskrene narodnega čuta, brez vsake skrbi in smisla za narodovo bodočnost, ali brez narodnega poštenja! Le po taki popolni desorientaciji so se mogli nadejati, da bodo s Šusteršiči, Stadlerji in Frankovci našli narodu usta in mu diktili, česa ne sme zahtevati! Menili so, da imajo ti elementi ves narod v žepu, da bodo z njih pomočjo narod strahovali.

Motili so se krvavo! Danes mora biti tudi njim in njihovim eksponentom v Ljubljani, v Zagrebu in v Sarajevu jasno, da narod ni na strani teh eksponentov, da jih odklanja in da jim ne priznava pravice, da bi govorili v njegovem imenu! Sponziranje in manifestacije izjave vse naše javnosti in izlasti po narodu izvoljenih korporacij ključno jasno, različno in neizprosno: dovolj smo tlačani, dovolj ste nas izrabljali v svoje nam sovražne namene, dovolj dolgo nam je vaša roka kopal narodni grob — to roko hočemo zastaviti, ker nečemo v grob, ker hočemo živeti in biti svobodni ljudje — saj smo po božji podobi ustvarjeni tudi mi! — Hočemo živeti svoje, človeka in naroda dostojno življenje v samostojni in svobodni domovini! Otrseti se hočemo vsakega varšstva, do katerega nima niko pravice.

Lepo so rekli te dni zagrebške »Male Novine«: »Ljudje so prišli do izpoznavanja, da naroda ne sestavljamo samo mi živi, to je, generacija, ki živi v domovini, marveč, da je narod kot človek, ki je že davno živel, ki živi in hoče živeti, da je narod duševna skupnost vseh pokoljenj: starih, živčih in bodočih! To je bila v XIX. stoletju prva perioda porasle narodne zavesti. V drugi polovici minolega stoletja so si postavili narodi nove naloge in so iz prošlosti in sedanjosti razvili princip narodne samodoločbe. Izpoznavanje, da ima vsak narod svoj družabni duh, je rodilo nov poim in novo zahtevo — državno samostalnost, ker narodi menijo, da je samo na podlagi neodvisnosti možno iznegovati narodno posebnost in lastno kulturo! Vse to tvori nekako naravno pravilo...«

Tako se je razširil poim narodnosti in emancipacije narodov. Onega dne, ko se je to dogodilo, je padla razlika med velikimi in malimi narodi. Končno pa je začela prdirati nova ideja v notranjosti naroda in je našla v narodu malega človeka. Interes za male, dotlej neznane ljudi kot temeljni narodni sloj je označil povsodi demokrazem. Osemnajsto stoletje je bilo še doba aristokracije: v devetnajstem pa so se oglašili dotlej — brezpravni. In glejte: kakor ima mali človek svoj poim v narodnem telesu, tako ga imajo tudi mali narodi med velikimi! Narodni duh, spojena z demokrazizmom, je napravil konec razlikovanja med velikimi in malimi narodi. In kakor cenil naša doba malega človeka, tako gleda naš čas tudi z neko večjo ljubeznijo na male narode. Iz narodne misli in demokrazizma črpajo mali narodi vero v bodočnost!

A Nemstvo noče razumeti, da se je tudi naš jugoslovanski rod vzgojil in izvelu-

cijoniral do teh modernih izpoznanj in vidikov in da so se iz teh izpoznanj in vidikov, iz izpoznavanja svoje vrednosti, poročile naše zahteve, naša sedanja deklaracijska politika!

Ne poznajo naše duše, naših stremljenj, naših namenov. In kolikor jih poznajo, operirajo proti njim s podtikanjem. Razbiti da hočemo monarhijo; Nemstvo da sovražimo; zapirati da mu hočemo poti do svobodnega gospodarskega tekmovanja. Ali konkretno povedano: pot do našega Jadrana.

Na to podtikanje jim je že primerno odgovoril »Agramer Tagblatt«, kakor smo povedali v prvem teh člankov. Kaj takega ne more hoteti noben pameten človek med nami že iz tega enostavnega razloga, ker mora vedeti, da tega — ne more! Dokler gre res le za svetovni gospodarski promet, bodo tudi Nemcem odprte poti v široki svet in se ne bomo protivili temu, vedoč, da bo to oplojalo tudi naše gospodarsko življenje. Da pa narodi z nezanimanjem, da z nekim strahom gledajo na gospodarsko ekspanzivnost Nemstva, je vzrok temu v Nemcih samih, ker je očividno, da z gospodarskim snovanjem spajajo namene narodnega in političnega gospodstva, kamor-koli prodirajo. Iz vsakega njihovega gospodarskega stremljenja gledajo nameni politično-narodne ekspanzivnosti — nemški imperijalizem, volja po gospodstvu povsod in nad vsemi.

Ta šovenska poteza v značilni sodobne Nemstva je, ki se jo narodi boje in jo sovražijo. Ne pa nemstva samega. Če pa Nemci trde nasprotno, ali nas ne poznajo, ali nas obrekujejo in podtikajo.

Da zaključimo! Znani rek pravi: moja hišica — moja volica! Tako svojo hišico hočemo imeti tudi mi Jugoslovani, da bomo živeli v njej po svoji volji: nikomur sovražni, vsem dobri sosedje! Take hišice nam ne sme odrekati niko in tudi Nemec ne, če je v njem blage volje in idej sodobnosti. Tako hišico — in nič drugega — zahteva naša sedanja deklaracijska politika. Misel na tako hišico si je prisvojila vsa srca naroda in dela za nje zgradbo ne zaustavijo tudi stare metode Nemstva s pomočjo Šusteršičev, Stadlerjev in Frankovcev. Ovirati nas pač morete — o gospoda nemška — in pripravili smo na to, da nas boste tudi izdatno ovirali in da bomo morali še preživeti težke čase morda tudi z osebnimi preganjanji! Ali naše roke ne zaustavite! Delati bomo dalje, gradili do — zgradbe! In v oslon in podbudo nam bo zavest, da smo prišli v dobo velike ideje: da je padla razlika med velikimi in malimi narodi in da imajo tudi ti poslednji polno pravico do življenja enakih poleg velikih narodov. V tem znamenju je naša zmaga!

Razne politične vesti.

Ali se bližamo miru? Narodi hrepenijo po miru. Vse človeštvo bo pozdravljalo s čutom najgloblje hvalečnosti trenutke, ki je reši izpod neznozne teže vojne nadloge — iz fizičnega trpljenja neopisnih žrtv in moralnih muk, kakršnih še ni videl v takih dimenzijah, preživel in pretrpel človeški rod. Je pa tu dejstvo, ki nas kraj vsega tega zla in gorja more navdajati z najvišjim zadoščanjem in ki nam odpira izglede v bodočnost, ko bo svet naše pleme drugače sodil in cenil, nego je je doslej: dejstvo namreč, da človeštvo pričakuje odreditve vsled pobude iz slovenskega sveta. Začelo se je uresničevati proročanje slovenskega pesnika, da Slovanstvo bodi preporoditelj Evrope! Manifest sedanje ruske vlade, s katerim predlaga premirje in vabi na pogajanja za sklep miru na podlagi demokrazizma in samodoločbe narodov, je človeštvo sprejelo kot odredilo in osrečujoče blagovestje. V nič manje zadoščanje ni narodom te naše monarhijske vesti, da naša vlada pritrja ruskemu predlogu, v svojem odgovoru na ponudbo ruske vlade. V istem smislu se je glasilo sporočilo ministrskega predsednika dra. Seidlerja v parlamentu na Dunaju. Ali, bodimo odkriti: en pasus v Seidlerjevem govoru je, ki mora vzbujati v narodnih monarhijske pomisleke in bojazni in ki ni v skladu z dejstvom, da naša vlada sprejemlje mir brez aneksij, demokrazizma in principu samodoločbe narodov. Odklanja vsako vmešavanje v našo lastno državno organizacijo. V principu je seveda ta klavzula povsem pravilna in naravnost sama ob sebi umljiva. Saj narodi naše monarhije tudi ne pričakujejo uresničanja svojih zahtev od pritiska iz vnanijskega sveta in vse, kar se trdi nasprotnega, je izmišljeno, je laž, je tendenciozno in obrekovalno. Saj naša sedanja politika, naša težnja po narodnem osvobođenju ni od danes, ni od včeraj, ni pro-

dukt ali posledica sedanje vojne, ampak je naš politični ideal, za katerega se bori naš narod, odkar je prišel k politični in narodni zavesti. Saj smo se mi borili proti aspiracijam Italije že v časih, ko je bila naša oficijelna — samo oficijelna — monarhija... zaveznica Italije. Saj smo ravno mi odločno protestovali proti temu, da je naša vlada dopuščala vmešavanje sosednje tuje vlasti v naše notranje stvari. — Mi ne pričakujemo pomoči in odreditve od zunaj, marveč iz sebe in iz svoje pravice kot državljani, da se naša monarhija sama tako uredi v notranjosti, da bomo mogli vsi zadovoljno in po svoje živeti v njej! To zahtevamo tudi danes. Če pa gori omenjeni pasus v govoru Seidlerjevem odklanja, imamo temeljit razlog za to. V nasprotju je z veliko idejo, vsebovani v ruski ponudbi, ki je pritrja naša vlada. Po pravici odklanja dr. Seidler vsako vmešavanje tujih vlad v naše notranje stvari; ne more pa odklanjati idej! Te ne poznajo državnih mej. Ideja samodoločbe narodov je že prekorajčila meje in našla pot v srca narodov te monarhije; podavši jim podlago za njih politično stremljenje. Zato moramo le obžalovati, da dr. Seidler — ko je opravljeno odklanjal vsako tuje vmešavanje — ni imel sede v polasnilo za to, ali in kako misli monarhija sama izvesti v notranjem veliki idejo samodoločbe narodov! Tu se je zavil dr. Seidler v plašč državniške tajinstvenosti. To obžalujemo tem bolj, ker v principu sprejema to idejo. To je zamuda napram najvišjemu življenjskemu vprašanju narodov. Zato naj se tudi ne čudi, ako narodi ne bodo — bodi nam dovoljena ta odkritost! — uverjeni o njegovi iskrenosti. Mir monarhiji ne bo še zagotovljen, četudi pride sedaj do dogovora s tujimi državami, marveč šele potem, ko država ustanovi mir v notranjem z zadovoljenjem narodov! Idejam ne more zapovedovati noben Seidler: žive dalje in ustvarjajo svoje efekte....

Slovenski oddelki na c. kr. državni obrtni šoli v Trstu.

Ministrstvo za javna dela je dovolilo otvoriti slovenskih oddelkov na tukašnji državni obrtni šoli in sicer za enkrat: specialne šole za mašiniste pomorskih ladij, strokovne šole za mizarje in ženske obrtne šole za izdelovanje perila, obleke, vezanja in čipk.

Posebne važnosti za nas je otvoritev šole za pomorske mašiniste prvega in drugega razreda. Od leta do leta se je množilo število avstrijskih ladij, ki so plule po širokem morju daleč proti vzhodu do kitajske, in japonske obali in proti zapadu do Amerike, poudarjala se je vedno važnost morja in pomorskih prometnih sredstev za procvit in razvoj naše monarhije, tehnika je napredovala, parni stroji so dosegli nepričakovano popolnost, in ko so mislili, da je popolnost dosegla svoj vrhunec, so se pojavili plinski motorji in še modernije parne turbine, ki so že deloma izpodrinile parne stroje. Stroj pa zahtevalo primerno izobraženo moštvo, naloga mašinistov je postajala čimdalje težja. — Uvidela je to tudi avstrijska vlada in trg. ministrstvo je izdalo l. 1906. posebne predpise za izpite mašinistov I. II. in III. razreda. Po teh pa se zahteva za mašiniste I. razreda znanje enačb, logaritmov, trigonometrije, aproksimativnih računov, mehanike, teorije o toploti in natančno poznanje parnih kotlov in žnjimij spojenih računov, takisto za glavne in stranske stroje, zlasti za dinamoelektrične stroje in za motorje z izmeničnim in z istosmernim tokom. Zahteve so bile visoke, toda popolnoma upravičene; manjkalo pa je glavni predpogoji: primerna šola. Vse ostale velike države so imele primerno urejene strokovne šole, naša država pa je imela edino v Puli šolo za mašiniste III. razreda in še to, samo za vojno mornarico.

Sedaj pa je ministrstvo za javna dela ustanovilo na državni obrtni šoli v Trstu posebno šolo za mašiniste I. in II. razreda in sicer poleg italijanskega tudi slovenski oddelke. Stem se nam Slovencem, ki bomo na Jadranskem morju, prvič odpirali na široki ocean in v daljni svet, ki so ga dosedaj spoznale edino številne množice ubogih slovenskih izseljencev.

Mašinistična šola je dvorazredna. Za vstop v prvi letnik se zahteva dovršitev tretjega razreda mešanske ali srednje šole in predpisana triletna vajeniška doba v tovarni za izdelovanje strojev. Pouk je celodnevni (42 tedenskih ur) in obsega vse potrebne predmete ter uče tudi drugače izpopolniti izobrazbo gojencev. Zato so se razni krogi v Trstu tudi zavzeli za

makopravnost absolventov te šole, z absolventi z ostalih višjih oddelkov obrtne šole in višjih srednjih šol. To vprašanje pa ni še rešeno. Poleg tega pa se odpravi tudi posoben enoletni dopolnilni tečaj za one, ki zadostujejo gori navedenim zahtevam, in ki so dovršili predpisano poizkušno dobo na ladijah.

Strokovna šola za mizarje je, kakor slična šola v Ljubljani, triletna in ima vzgajati mizarске pomočnike. Za sprejem je potreben dokaz, da je prosilec izpolnil 14. leto starosti, oziroma, da je izpolnil v letu sprejema, in da je zadostil ljudskošolski obveznosti.

Isto velja za sprejem v žensko obrtno šolo, ki je dve-oziroma triletna. Ta šola ima namen podati znanje in potrebno izurjenost v dotični stroki (v izdelovanju perila, obleke, vezanja in čipk) ter poleg tega gotovo stopnjo splošne izobrazbe in primeren pouk v gospodinjstvu. Tretji letnik (v delavnici) ima poglobiti in izpopolniti strokovno in splošno izobrazbo, pridobljeno v prvih dveh letnikih.

Šola je dovoljena, in upajmo, da se čimprej prične s poukom.

Aprovizacijske stvari.

KAJ DOBIMO TA TEDEN?

Ta teden, od 3. do 8. decembra t. l. (4 razdeljevanje), se bodo mogla proti prečiščenju št. 4 nove izkaznice za živila) dobiti naslednja živila in drugi predmeti aprovizacijske komisije in sicer eno osebo:

TESTENINA. po K 176 kg.

JESPREN. po K 108 kg.

JAJCA. 3 (tri) jajca na osebo in teden po 50 vin. eno; za manj imovite (z rdeče prečrtano izkaznico za živila) po 30 vin. eno.

SUHO ZELIŠČE. 10 dkg suhega zelišča po K 10[—] kg; za manj imovite sloje (z rdeče prečrtano izkaznico za živila) po K 5[—] kg.

KAVNA ZMES.

Polovico zavoja kavne zmesi (1/4 kg zavoja) na osebo in teden po K 4[—] kg. Polovico zavoja (1/4 kg) 50 vin. Kavno zmes bo nakupiti obremen z drugimi živila proti predložitvi izkaznice za živila, ki se prečišče pod št. 4., in proti izročitvi 1/2 odrezka oficijelne izkaznice za kavo, veljavne od 1. dec. 1917. do 31. jan. 1918., za vsako polovico zavoja kavne zmesi.

KROMPIR. Na običajnih mestih se bo nadaljevala prodaja krompirja na izkaznice št. 41., 42., 43. in 44.

SLANINA.

Na vsakih 6 (šest) odrezkov oficijelne izkaznice za maslobo, veljavnih za čas od 3. do 9. dec. dobe odjemalci izkaznice (št. 25) za slanino ter morejo nanjo do vštete sobote, 15. dec. t. l. v običajnih prodajalnah dobiti po 6 dkg slanine in 6 dkg pancete na osebo, oziroma izkaznico, in sicer po K 18[—] kg.

Cena za manj imovite (z rdeče prečrtano izkaznico za živila) po K 6[—] kg (tako za slanino kot za panceto).

Izkaznice št. 4 za slanino veljajo do vštete sobote, 8. decembra t. l.

DOPOLNILNE IZKAZNICE ZA MASLOBO.

Dotične osebe, ki opravljajo težko delo ter imajo zato pravico do dopolnilne izkaznice za kruh in do dopolnilne izkaznice za maslobo z odrezki, zamenovanimi s črko S, dobe proti izročitvi odrezkov te poslednje izkaznice, veljavnih za čas od 3. dec. do 9. dec. t. l. dopolnilno izkaznico v št. 46 ter morejo nanjo do vštete sobote, 15. decembra, v običajnih prodajalnah dobiti po 3 dkg slanine.

Dopolnilne izkaznice št. 45 veljajo do vštete sobote, 8. dec. t. l.

SVINJINA.

V torek, 4. t. m., se prične prodaja svinjine proti izročitvi izkaznice št. 35, ki so že v posesti občinstva. Prodajala se bo pri vseh slaninarnih in sicer na izkaznice št. 1 A B C, D, E v torek, 4. t. m., na izkaznice 1 A B C, D, E v sredo 5. t. m., na izkaznice št. 3 A B C, D, E v četrtek 6. t. m. Kdor bi iz upoštevanja vrednega vzroka ne mogel kupiti svinjine določenega dne, jo more dobiti popolnoma izjemno v soboto 8. dec. t. l. Vsaka oseba ima pravico, da dobi na eno izkaznico št. 35. 10 dkg sveže svinjine po K 8 kg.

Cena za manj imovite sloje (z rdeče prečrtano izkaznico) po K 4[—] kg.

IZKAZNICE ZA SVINJINO IN GOVEDINO.

Razdele se izkaznice št. 36. za svinjino iz izkaznice št. 17 za govedino.

so, nepoznavajoč globokega prepada, ki leči slovensko in romansko pleme, izrekli marsikatero abotnost. Hubert, ki je poznal težavnost teh vprašanj, ni govoril ničesar in je gledal smehljaje se, kako so se zmote teh ubogih družabnih predobč krizale in mešale in se končno izgubile v globoki temi slovenskih razmer.

Njegovo zanimanje pa je hitro zopet oživilo, ko je nekdo vprašal nenadoma: — Saj pa menda vendar veste vsi, v kako strahovitom položaju se nahaja grof Miranov?

— Kako vendar? — Misli se, da so ga nihilisti obsodili na smrt, in v tem slučaju je kot pribito, da ga zadene smrt. Ko zjutraj vstaja, se mora vprašati, ali ne počti morda danes kak samokres ali se razleti kaka majhna bomba.... Če je to res, si lahko mislimo, kako je njegovo življenje.... Damoklejev meč je v primeri s tem prava malenkost.

SALAME. Pri vseh slaninarnih se bodo prodajale salame (Plockwurst) po K 17 kg. — Odjemalci se morajo izkazati z izkaznico za živila ter ne bodo mogli dobiti več kot 1/4 kg salam na izkaznico.

ZELVE. Na ribjem trgu se bodo prodajale zelve (tartaruge) po K 3 komad.

Redilna moka in kondenzirano mleko za starce, bolnike in otroke.

1 zavoji redilne moke (250 g) po K 1[—] zavoji in 400 g kondenziranega mleka po K 7²⁵ kg; 400 g (40 dkg) K 2⁹⁰. — Tekom tega razdeljevanja se prečišče št. V. rumenih izkaznic (za otroke) in št. III. sivih izkaznic (za starce in bolnike), veljavnih za meseca november in december.

Lastniki izkaznic za naravno mleko imajo pravico samo do 1 zavoja redilne moke proti prečiščenju št. V.

IZKAZNICE ZA PETROLEJ.

Tekom tega razdeljevanja dobe odjemalci (tako oni, ki nakupujejo v prodajalnah apro. komisije, kot oni, ki si nabavljajo živila aprovizacijske komisije v skladiščih raznih združenj ali pri jesi-vinčarjih) izkaznice št. 9. za petrolej. — Na izkaznici št. 8, ki so že v posesti občinstva, se bo moglo od ponedeljka, 3. decembra, do vštete sobote, 8. decembra v običajnih trgovinah za petrolej, dobiti po 1/2 litra petroleja na izkaznico po 48 vin. liter. — Na eno in dve osebi po 1/2 l. na tri, štiri in pet oseb po 1 l. in na šest in več oseb po 1 1/2 l. petroleja na teden.

Kondenzirano mleko.

Aprov. komisija naznanja: Vsled prometnih težkožal ni mogoče razdeljevati kondenziranega mleka tekoni tega tedna. Prihoni razdeljevanje se bo vršilo kakor hitro dospože že naznanjene dobave kondenziranega mleka in sicer, kakor je upati, že tekoni prihodnjega tedna.

Izkazilni listki za kruh.

Občinstvu in prodajalcem kruha se naznanja, da vstopijo izkazilni listki za kruh v veljavo s petkom, 7. t. m.

Prodaja kuriva.

Ogije. 10 kg na izkaznico.

Nova mitnica: Rdeče izkaznice št. 962—1171 (obrobna št. 4) dne 3. 12., pri Nemenz ul. S. Francesco d'Assisi 2, (cena 60 vin. kg), št. 1172—1421 (obrobna št. 4) dne 3. 12., pri F. Nemenz, ul. Acque 2, (cena 60 vin. kg). — **Sv. M. M. Spodnja:** Rdeče izkaznice št. 456—484 (obrobna št. 1) in št. 1—484 (obrobna št. 2) dne 3. 12., pri C. Girotto, ul. Amalia 13, (cena 84 vin. kg).

Drva za kurjavo. 20 kg na izkaznico.

Sv. Vid: Rdeče izkaznice št. 355—419 (obrobna št. 4) dne 3. 12., pri A. Cei ul. S. Lucia 2, (cena 30 vin. kg), št. 411—425 (obrobna št. 4) dne 3. 12., pri P. Saló ul. Fontanone 30, (cena 30 vin. kg), št. 426—487 (obrobna št. 4) dne 3. 12., pri A. Bruna ul. Economio 2, (cena 28 vin. kg), št. 488—549 (obrobna št. 4) dne 3. 12., pri A. Verbaul, ul. Cerrera 2, (cena 28 vin. kg). — **Novo mesto:** Rdeče izkaznice št. 948—1007 (obrobna št. 3) dne 3. 12., pri A. Lozej ul. Borojevič 63, (cena 30 vin. kg), št. 1008—1107 (obrobna št. 3) dne 3. 12., pri A. Gamosel ul. Geppa 10, (cena 30 vin. kg), št. 1108—1169 (obrobna št. 3) dne 3. 12., pri A. Stock, ul. Squeruo nuovo 15, (cena 28 vin. kg). — **Stara mitnica:** Rdeče izkaznice št. 4010—4069 (obr. št. 3) dne 3. 12., pri Sirovizza, ul. Conti 2, (cena 30 vin. kg), št. 4070—4131 (obrobna št. 3) dne 5. 12., pri G. Hrovatin, ul. Media 52, (cena 28 vin. kg), št. 4132—4193 (obrobna št. 3) dne 6. 12., pri A. Galopin ul. Settefontane 16, (cena 28 vin. kg), št. 4194—4255 (obrobna št. 3) dne 8. 12., pri G. Zerjal, ul. Settefontane 250, (cena 28 vin. kg). — **Nova mitnica:** Rdeče izkaznice št. 1422—1483 (obrobna št. 4) dne 4. 12., pri F. Nemenz ul. Acque 20, (cena 28 vin. kg), št. 1484—1545 (obrobna št. 4) dne 5. 12., pri J. Taučer ul. S. Zaccaria 3, (cena 28 vin. kg).

Sv. Jakob: Rdeče izkaznice št. 4073—4096 (obrobna št. 2) dne 3. 12., pri A. Verbetz ul. Giuliani 12, (cena 30 vin. kg), št. 4097—4196 (obr. št. 3) 12., pri G. Paliaga, ul. Olmo 9, (cena 30 vin. kg), št. 4197—4296 (obrobna št. 2) dne 4. 12., pri G. Paliaga, ul. Olmo 9 (cena 30 vin. kg), št. 4297—4358 (obrobna št. 2) dne 4. 12., pri G. Macorin ul. Madonna 8, (cena 28 vin. kg), št. 4359—4458 (obrobna št. 2) dne 5. 12., pri G. Paliaga ul. Olmo 9, (cena 30 vin. kg), št. 4459—4520 (obrobna št. 2) dne 6. 12., pri G. Halpel ul. S. Giusto 16, (cena 28 vin. kg). — **Vrdele:** Rdeče izkaznice št. 319—380 (obrobna št. 2) dne 8. 12., pri G. Mican ul. S. Cillino 2, (cena 28 vin. kg). — **Carbola:** Rdeče izkaznice št. 171—232 (obrobna št. 2) dne 7. 12., pri G. Frank, Bivio 8, (cena 28 vin. kg).

Premog (fosile). 20 kg na izkaznico.

Novo mesto: Modre izkaznice št. 468—624 (obrobna št. 9) dne 3. 12., pri A. Lozej ul. Borojevič 63, (cena 13 vin. kg). — **Sv. Jakob:** Modre izkaznice št. 593—647 (obrobna št. 6) dne 3. 12., pri A. Babuder ul. Giuliani 21, (cena 13 vin. kg), št. 648—773 (obrobna št. 6) dne 3. 12., pri N. Poropat ul. del Rivo 10, (cena 13 vin. kg). — **Rocol:** Modre izkaznice št. 92—176 (obrobna št. 5) dne 3. 12., pri G. Skifan Valle di Rozzol 730, (cena 13 vin. kg). — **Kolija:** Modre izkaznice št. 144—164 (obrobna št. 2) št. 23—164 (obrobna št. 3) in št. 1—77 (obrobna št. 4) dne 3. 12., pri L. Prešeren, Kolonja 2, (cena 13 vin. kg).

Rjavi premog (briquettes). 10 kg na izkaznico.

Sv. Vid: Modre izkaznice št. 855—879 (obrobna št. 5) in št. 1—152 (obrobna št. 5).

(Dalje.)

PODLISTEK.

Slovenska strast.

Roman. Francoski spisal Danijel Lesueur.

— Zagotavljam vam, da je napravil name velikanski vtisk s svojo veliko, pomorno, krepko postavbo, belimi lasmi, jeklenotrdnimi očmi in dolgimi sivimi tartarskimi brki.... In ta pleča!... Pravcati Michelangelov titan!

— Človek bi mislil, da nam opisujete grofa Miranovega, — je pripomnil nekdo. — Miranovega?... Katerega?....

Onega slavnega generala, plevskega junaka, strahovitega sovražnika nihilistov?....

— Da! Kolikor mi je znanega, ni drugega z njegovim imenom.

— I seveda.... Slovana! — je vzkliknil Hubert. — Da nisem tak mislil na to! Rusa.... seveda.... Rusa sta!

Vojvodinja de Carlone je nekoliko

dvomila o resničnosti te tako površno dognane identičnosti in se je čudila, da bi se Miranov nahajal v Genovi.

— Skoraj ni mogoče.... saj bi bili vendar njegovo ime čitali v listih in tujih seznamih.

— Toda, — je pripomnil nekdo, — kdo pa naj bi bila potem ona mlada deklica? Miranov je vendar vdovec in nima otrok. — Pa kaj potem, — je dejal neki mlad gospod, — če se tak velikaš z mladim dekletom incognito izprehaja po tujem mestu....

Huberta se je polastila ob tej pripombi huda jeza.

— Gospod, — je dejal rezko, — rekel sem, da je bilo mlado dekle iz fine družbe, iz najboljših družbe. Bodite tako dober in verjemite, da se v tem pogledu ne zmotim lahko.

Pogovor se je nato vrtel čisto splošno okoli Miranovega, ne da bi bil resno mislil kdo, da je on v kak zvezi z onim starim gospodom na pokopališču. Vsak

Novi uradi za izdajo izkaznic za obleke. V ponedeljek, 3. t. m., prevzamejo izdajo izkaznic, ki so jo doslej opravljali okrajni načelniki, definitivno uradi za izdajo izkaznic, ki jih je nastavila deželna poslovvalnica. Zasedaj bodo poslovali štirje taki uradi in sicer: Izdajalnica št. 1, ul. Sanità št. 25, za mestna okraja I. (Sv. Vit) in II. (Stara mesto) ter predmestna okraja I. (Skedenj) in II. (Sv. Ana). Izdajalnica št. 2, ul. Giulia št. 2 (ljudski vrt, švicarska hišica) za mestni okraj III. (Novo mesto) ter predmestna okraja III. (Farneto) in IV. (Sv. Ivan). Izdajalnica št. 3, meščanska sola v ul. Scuole nuove št. 12, za mestne okraje IV. (Nova mitnica), V. (Stara mitnica) in VI. (Sv. Jakob). Izdajalnica št. 4 v Rojani, župnišče, za predmestna okraja V. (Rojan), VI. (Barkovlje) in zgornje-okoliška okraja I. (Prosek) in II. (Opčine).

— V sinu min. naredbe, izdane 21. sept. 1917, drž. zak. št. 383, se bodo izdajale tri vrste potrdil o potrebi nabave obleke (izkaznic) in sicer: 1. Potrdilo A, za manj imovite sloje, ki daje pravico do nabave nove ljudske obleke ali že nošene, proti potrdilu potrebnosti in absolutne potrebe nabave. 2. Potrdilo B, ki daje pravico za nabavo novih ali nošenih oblačil (izvzeta je ljudska obleka), proti potrdilu potrebe nabave. 3. Potrdilo C, ki daje pravico za nabavo novih izgotovljenih oblačil, ali pa blaga, ki je potrebno za njih napravo, proti predložitvi drugega potrdila (D), da je dotičnik oddal zbiralnici stare obleke pri deželni poslovvalnici stare oblačila iste vrste, kot si ga želi nabaviti. Kdor ima potrdilo A, more v njem označene predmete dobiti v oddajalnici stare obleke pri deželni poslovvalnici, če gre za staro obleko; če pa si želi nabaviti blago ali novo, izgotovljeno obleko, pa dobi le-to v trgovini, ki jim deželna poslovvalnica poveri prodajo ljudske obleke. Te trgovine bodo izrecno navedene v potrdilu samem. Kdor ima potrdilo B ali C, si nabavi dotične predmete po svoji volji v katerikoli trgovini. Ljudska oblačila zasedaj se niso na razpolago; deželna poslovvalnica pa pričakuje v kratkem dohoda nekaj partij, ki jih je nakazala centrala na Dunaju, tako da bodo manj imoviti sloji v kratkem mogli dobiti potrdila A za nabavo takih oblačil. — Potrdila se morejo v dotičnih oddajalnicah zahtevati ustmeno ali pisмено. Vsaj v prvem času je zaradi izogiba prevelikega navela priporočati drugi način (pismeno). V ta namen se bodo v glavnih trgovinah s papirjem prodajale po deželni poslovvalnici izdane prigradnice (»prijava«, po 8 vin.), katere je treba natančno izpolniti in izročiti potem dotični oddajalnici izkaznic, v katere področju ima dotičnik svoje stalno bivališče. Vsi ti obrazci so trojezični, nekateri tudi samo slovenski. Slovenske stranke naj torej povsod zahtevajo take obrazce! Prigradnice je treba dodati »izjavo«, koliko obleke ima prosilec v zalogi, in sicer kedar gre za prvo pismono prošnjo, in vselej, kedar se prosi za perilo ali nogavice. Obrazci za te izjave, se tudi dobivajo v trgovinah s papirjem in sicer po 8 vin. Za izdajo potrdil B in C je treba plačati pristojbino od 20 vin. do 1 K, kakor se pač zahteva posamezne kose perila ali obleke ali za cele obleke. Za izdajo potrdila A se ne plača pristojbina in ravno tako ne za potrdilo C, če je potrjeno s potrdilom D, da je dotičnik brezplačno oddal rabljeno oblačilo zbiralnici stare obleke pri deželni poslovvalnici. Prošnjo za izdajo izkaznic mora napraviti vedno glavni družine, četudi potrdilo rabi drugemu članu družine. Vsak, kdor pride prvičkrat v oddajalnico izkaznic, se mora izkazati s kako uradno izkaznico, da stanejo izkaznice v okraju, ki spada v področje dotične oddajalnice. Zastopuje izkaznica za živila. Izdajalnice bodo za občinstvo odprte od 9 dop. do 1 pop.

Mestna zastavljalnica. V ponedeljek, 3. t. m., se bodo od 9½ dop. do 1 pop. prodajale na javni dražbi dragocenosti, zastavljene na zelene listke serije 141 in sicer različnih števil: popoldne od 3½ do 6 pa nedragoceni predmeti, zastavljeni na bele listke serije 141 in sicer od št. 23.901 do št. 25.400.

DAROVIL

V počaščenje prve obletnice smrti svoje ljubljene in nikdar pozabljene mame daruje Rihard Grom: za božičnico, za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda, za gorške begunce, za vdove in sirote in soški fronti padlih vojakov, za bolne in aniene vojake soške fronte za vsakega en namenov po 2 K. Denar hrani uprava.

V počaščenje 25. letnice požrtvovalnega n. neumornega dela na narodnem polju jošpe Maše Gromove daruje Rihard, za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda, Sežani, ravnoisti v Trstu, za Zavod sv. Nikolaja in za Krekov spomenik, za vsakega teh namenov po 2 K. — Denar hrani uprava.

Za »beške«, Anselu poslano, nabrali pri svetkovih K 510 za meško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda.

Za Krekov spomenik nabrali Jugoslavlani pri Svetkovih K 16.

Za božičnico daruje ga. M. Klinar 4 K, ga. M. Bartol pa 5 K.

Izvojnica CMD daruje ga. Čarla Valentič iz Sv. Ivana svojo napitino K 6.

Podružnica CMD v Rojani, Gospa čampa na Greti daruje K 10 za božičnico; Petrovc K 150; iz zbiralnica v konumnem društvu K 24.

Na ženitovanju g. Avgusta Laha in g. e. ustine roj. Klumpester, Rocol-Sv. M. Magdalena, je vesela družba nabrala za žensko podružnico v Trstu znesek 20 K. Denar hrani uprava.

Namesto venca na grob prerano umrlega g. Ivana Zoroslava Vodopivca enoletnega prostovoljca, daruje g. Dragotin Bratina v Vel. Zabljah 10 K za Krekov spomenik in 10 K za moško podružnico CMD.

PRIPOROČLJIVE TRGOVINE

Trgovina jestvin

IVAN BIDOVEC, Trst, ul. Campanile 13 (frg. Pusterose). Ima v zalogi: čaj, pa-radišno koscuro, mnogo vrst kock razjubo, šef in tudi blago aprovizacijske komisije. Prstni Jamaika rum, kocka Marty, vermout, mal novec, slivovec ter več vrst mineralnih vod. Vse po smerah cenah. 414

Mehanična delavnica.

ODLIKOVANA LIVARNICA OSVALDELLA. Via Meda 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračuni. 991

Knjigoveznica

PINRO PIPPA, Trst, ulica Valdivio 19. Artistična, nova. Zepal koledarji lastnega izdelovanja. V. p. (registri) posebnega sistema. 207

Majolične peči in štedilniki

M. ZEPFAR, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerno. 202

Hotel Continental

Trst, ulica San Nicolò št. 25 (blizu Corna). Prekočice za vojaške. Dvigalo. Cene zmerno. Postrežba točna. 150

Papir.

VELIKA ZALOGA PAPIRJA za očitke, papirnatih sreč lastne tovarne — Valški raznih barv in velikosti. Cene zmerno. — Gastone Bellian, Trst, Via dei Gels 16. 256

Šivalni stroji.

DELNIŠKO DRUŠTVO ŠIVALNIH STROJEV SINGER, Trst, Corso 20. Prodaja šivalnih strojev in vseh priborov. Delavnica za popraviljanje. 238

Damska krojačnica

A. RIEGER, Trst, ulica Commerciale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerno. 337

Nepremičljivi plašči.

LEOPOLD HAAS, Trst, Corso 2 in via Barriera vecchia 10. Bogata izbira vojaških plaščev od K 20 — naprej. 257

Jestvine na debelo.

Bogata izbira vsakovrstnih jestvin; prodaja na debelo RUGGERO GAMBEL v Trstu, ulica delle Acque vegal ulice Corosae. 244

ZOBOZDRAVNIK

Dr. J. Čermák

v Trstu, ulica Poste vecchie 12 vogal ulice delle Poste.

Izdiranje zobov brez bolečine. — Plombiranje.

UMETNI ZOBJE

Josip Struckel

Trst, vogal Vin Maria Teresa-S. Caterina

Novi dohodi volnenega blaga za moške in ženske. Velika izbira kožuhovine, nogavic, volnenih srajc (maje) barhanta, svilenega in volnenega blaga za bluze, čipkovih ovratnikov in okraskov.

Hotel in restavracija

METROPOLE

Trst, ulica S. Nicolò 22.

Kuhinja prve vrste. Vina izbrana.

Elegantne sobe. — Največja čistost. — Cene zmerno.

Zlatarnica G. Pino

v Trstu se je preselila na Corso št. 15 v bivšo zlatarnico G. Zorocapiz & Figlia.

Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verig itd.

Cene zmerno. Cene zmerno.

Bodočnost svojih otrok

zavaruješ proti naklepom naših sovražnikov

če podpišeš

7. vojno posojilo v obliki

vojnoposojilnega zavarovanja

c. kr. avstr. shlada za vojaške vdove in sirote v Trstu, Lazzaretto vecchio št. 3

Primer: 1) Podpišeš in se zavaruješ za K 2000 ter plačuješ za 15letno dobo po 8 K 50 vin. na mesec. — Otroci prejmejo po preteku te dobe celih 2000 K; če Ti umreš poprej, pa bilo že isti dan, dobe teh 2000 K tvoji otroci t a k o j; tu se neha vsako daljno plačevanje premij.

Primer: 2) Z letnim zneskom K 303.70 ali z enkratnim vplačilom K 4150 se lahko podpiše in zavaruje

10.000 K sedmega vojnega posojila

n. pr. za starost 30 let in dobo 20 let! Tudi mesečna plačila! — Z gornjim zneskom je vojno posojilo 10.000 K plačano popolnoma in ni treba plačati niti vinarja več! V slučaju doživetja se izplača nom. K 10.000 brez vsakega utržka. Če pa zavarovanec poprej umre, denimo ko je plačal komaj prvo premijo, se izplača otrokom takoj K 10.000 nom. vojnega posojila.

Pri enkratnem vplačilu (4150 K) je ugodnost še višja: v slučaju predčasne smrti zavarovanca (n. pr. v 6. letu), se izplača otrokom t a k o j 10.000 K nom. vojnega posojila a poleg tega dobe še znesek K 3.200 v gotovini kot povračilo še ne uporabljenih premij.

Matere, očetje, ne skrivajte denarja, ampak obrnite ga v prid svojih nedolžnih otrok!

Pristopite vojnoposojilnemu zavarovanju!

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu

Ulica Cansermu št. 11.

Uradne ure od 9-1.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, srečke, tuje zlate in papirnat novce in devize.

Daje predjume na vrednostne papirje in blago in izvršuje vse v bančno stroko spadajoče transakcije.

Vloge na knjižice obrestuje 4% netto

Vloge na tekoči in žiro-račun najboljše po dogovoru.

Obavila nakazila vojnim ujetnikom.

Poslovalnica c. kr. razredne loterije.

Podpisujte sedmo avstr. vojno posojilo

Državno posojilo.

Podpisovalna cena . . . kron 94.50

Popust „ —.50

Torej za K 100.— nomin. kron 94.—

Rendibiliteta : 6.41%.

Državne zakladnice.

Podpisovalna cena . . . kron 92.50

Popust „ —.50

Odbitek 1 meseca obresti „ —.46

Torej za K 100.— nomin.*) kron 91.54

Rendibiliteta : različna kakor bodo iste prej ali slej amortizirane.

Največja : 7.50% Najnižja 6.07%.

*) Odrezki ki zapadejo 1. februarja 1918 se takoj izplačajo.

☛ Za predulme obrestna mera znižana na 5% ☛

Podpisovanja sprejemajo vse tukajšnje banke.